

vlada na račun narave. Tekmovati bi morali z višinskimi metri in kilometri na v ta namen pripravljenih trasah, ne pa na ranljivih gozdnih pobočjih in travniški ruši.

Tako so se ljudje s kolesom popeljali na Janče, popeljemo se lahko na Goro Oljko, »prečimo« Dobroveljsko planoto ali Menino planino po dobrih gozdnih cestah, tudi na Loko pod Raduho, Bohor, Lisco, kar po asfaltu, na Mrzlico se lahko pripeljemo. Sicer pa je bila v planinskem predvoilnem boju v programu zapisana kolesarska transverzala.

V Obvestilih naše zveze je zapisano, da bi v vse planinske karte vnesli poleg kategoriziranih planinskih poti tudi trase poti, ki bi bile namenjene kolesarstvu. Pa napravimo to v prid okolju, planincem in zavestnemu izogibu sporov. Zato ne pozabimo na gorskokolesarsko etiko, ki jo na svojih srečanjih posreduje gorski kolesarski klub Gams. Mi pa seveda ne smemo pozabiti in izpolnjevati naš Častni kodeks planincev!

Božo Jordan

OBMEJNI PAS PO HUNSKO

Protesti zoper predlog razširitve obmejnega pasu v podkrepitve pogosto navajajo ureditev nadzora mejá v sodobnih zahodnih, včasih tudi v vzhodnih državah, na primer še nedavno obstoječi »preorani in pobranani pas« na madžarskih mejah.

Koristno bi bilo pogledati tudi malo dlje nazaj v zgodovino, in to prav zgodovino našega, jugoslovanskega ozemlja. Bojim se, da je niti ustrezní strokovnjaki, ki so predlagali 1000-metrski pas, dovolj dobro ne poznajo.

Med mirovnimi pogoji, ki jih je leta 443 nam dobro znani hunski vladar Atila naložil bizantinskemu cesarju Teodoziju II., je bil tudi obmejni pas, širok pet dni hoda, neposeljen, neobdelan, pust. Od Sirdunuma (današnji Beograd) je na primer ta pas segal v globino ozemlja do Naissosa (Niš). »Pet dni hoda« široko ozemlje je po takratnih normah lahko prečkal le jezdec, pešec pa take poti po nenaseljenem svetu brez hrane ni zmogel. Bistvo tega obmejnega pasu je bilo onemogočanje hunskih prebegov v Bizanc (kamor so se ilegalno podajali vdinjat Bizantincem v vojaško službo), predvsem pa naj bi onemogočal pobege sužnjem, ki so jih Huni nalovili po bizantinskem ozemlju.

Kaj nam lahko pove ta zgled iz zgodovine — če si izberemo za zgled eno izmed vojaško najbolje organiziranih starih ljudstev, saj se Atila civilizirani svet še vedno spominja kot »šibe božje«: 1000-metrski

pas je odločno preozek! Seveda, če nas ne moti, da si za vzor izberemo prav Hune.

Andrej Kranjc, Postojna
(Delo)

KRVAVEC, ŽIČNICE IN ZELENÍ

Dr. Dušan Plut, predsednik Zelenih Slovenije, je objavil 24. marca v sobotni prilogi Dela članek z naslovom »Gorski svet in alpsko smučanje«. Iz članka je razvidno veliko strokovno znanje in poznanje stanja na naših smučiščih. Vendar je pri tem pozabil na težnje in potrebe sodobnega človeka. Ker je bil izvoljen za člana predsedstva Slovenije in bodo njegova stališča zelo upoštevana, je prav, da sliši tudi drugo stran. Končni cilj dejavnosti raznih struj zelenih je poskrbeti za ljudi, stališča v članku pa lahko zavedejo v napačen razvoj. Spodbujajo k oviranju dograditve naših smučišč in bojim se, da se bo zgodilo tisto, kar dr. Plut želi preprečiti: razvijala se bodo v smer, ki jo terja življenje, vendar na divje. Ob današnji tehnologiji pa bi se lahko razvijala okolju prijazno.

Prepričan sem, da dr. Plut dobro ve, da Sava ni umazana in črna in kamenje v njej sluzasto zaradi žičnic na Kravcu in Blejsko jezero prekrito z algami zaradi gorenjskih žičnic. Ko je pisal članek, verjetno ni pomislil na to, kaj pomeni za zdravje ljudi, za zdravje naroda množično smučanje. To so v naši gorati deželi omogočile prav žičnice. Ljudje se ne boje več zime. Veselé se snega in ga nestrpno pričakujejo. Na bele poljane hite množice smučarjev vseh starosti, ker so graditelji smučišč ustvarili potrebne pogoje. Smučarji se počutijo varne, ne moti jih slabo vreme, megla, neprimeren sneg, veter in mraz. Na številnih mestih so varna zavetišča in izvežbani, požrtvovalni žičničarji, gorski reševalci pa stalno krožijo po smučiščih.

Ali se sploh zavedamo, kaj pomeni za zdravje naroda spraviti take množice ljudi na svež zrak? In to pozimi! Marsikoga od mladih, ki smučanje vzame resno, to odvrne od alkohola, cigaret in morda celo mamil.

Razviti narodi se zavedajo pomena športa. Vendar ni dovolj, če šport le spremljamo. Ukvarjati se je treba z njim aktivno in vse življenje. Družba, ki se zaveda pomena športa, gradi nove in nove športne dvorane, stadione, bazene, tekališča in pomožne zgradbe. Tudi pri nas podpiramo to dejavnost — in prav je. Ni pa prav, da oviramo graditve najčudovitejših zimskih telovadnic — smučišč. Te gradnje bi morali podpirati z vsem znanjem, ki ga premoremo, in velikimi sredstvi.

Ker omenjeni članek prav posebno ome-

nja RTC Krvavec, naj povem, da po mojem globokem prepričanju moramo podpreti graditelje tega centra. Saj gredo pravo pot, so vztrajni in niso vrgli puške v koruzo. Občudujem jih, ko se spoprijemajo s težavami, potrebnimi in še pogosteje nepotrebnimi. Vidijo pomanjkljivosti svojega centra in bi jih radi odpravili. Njihova odgovornost za varnost smučišč je hudo breme. Zaradi pomanjkanja snega v zadnjih zimah so utrpeli hudo naravno nesrečo in treba jim je nuditi izdatno pomoč iz sredstev za odpravljanje posledic naravnih nesreč, pa tudi sredstva za hitrejši razvoj. Kolikor sem opazoval, se zavedajo svojih dolžnosti do okolja, a so pri tem prepričani sami sebi. Verjetno namesto na ljubeznivo strokovno pomoč nalete na nerazumljive ovire.

Še celo kadar je dovolj snega, so naša smučišča preobremenjena. Gneča je nepopisna in nevarna. Krvavčani imajo idealne možnosti za širjenje smučišč proti Dolgim njivam, v Koren, na Košutno, proti Kalškemu grebenu. Zakaj jih pri odpiranju teh smučišč oviramo? Ali moramo Slovenci res hoditi na tuje, ko se naveličamo čakanja v vrstah in bi radi prosti čas posvetili smučanju? Ali naj hodimo v Avstrijo, Italijo, Francijo, Švico ali pa morda celo na Nizozemsko, deželo, ravno kot deska, kjer imajo, kot smo nedavno čitali, 25 smučišč z žičnicami? Nekje pa vendarle morajo biti naša smučišča!

Pri pripravi varnih smučišč so potrebni precejšnji posegi v narodo. Kaj pa tisti, ki jih naredo gorske gozdne ceste, posebno stranski odcepi, za katere nihče več ne skrbi, kakor hitro je les odpeljan? Rane bodo ostale najmanj pol stoletja. Neurejene, zanemarjene poseke pa so raj za lubadarje. Kjer ni človeške roke, je marsikaj narobe. Za razliko od tega na Krvavcu smučišča, ko sneg skopni, spreminjajo v pašnike. V to vlagajo veliko truda in sredstev. Kdor gre poleti na Krvavec, lahko opazuje ograje za živino, napajališča, vodne zapore za živino, nasipavanje zemlje in podobno.

Nočitvene zmogljivosti ob smučiščih so nujne. Recimo, da odpove gondola, ki vozi v dolino. Ali pa da gremo za nekaj dni na zimski dopust. Na turo je treba, ko se dani in ko žičnice še ne obratujejo. Način življenja se je spremenil. Na hitro želimo priti na smučišče. Krvavec leži idealno blizu Ljubljane in Kranja. Ko bodo postala smučišča zeleni pašniki, bodo tam čudoviti poletni izleti. Otroke bi lahko npr. z avtobusi odpeljali do žičnic in na zdrav in prijeten izlet v gore.

Dvomim, da bi oni, ki so spoznali lepote smučanja ob žičnicah, prenehali smučati, ko bi se uresničile namere radikalnih zelenih, ki so izgubili posluš za potrebe časa in bi se razvoj žičnic ustavil. Verjetno ne bi smučarji v izdatnejšem šte-

vilu nabavili turnih smučí in oklepnikov za smučarske ture, optali težke nahrbtnike z derezami, cepini, lavinskimi vrvicami, kompasi, višinomeri, zemljevidi, spalnimi in bivak vrečami, kuhalniki, kožami in zobmi za vzpone s smučmi, hrano in rezervno obleko, se poučili o plazovih, zasilnim zimskem bivaku, vremenu itd. in se odpravili na zahtevne zimske ture. Ne vem, zakaj bi jim onemogočili varno, prijetno in lagodno smučanje ob žičnicah, in sicer doma v Sloveniji.

Lepo deželo imamo. Naše gore so čudovite. Morda ravno zato, ker niso previsoke in pozimi niso pretirano surove. Uredimo tistih nekaj smučarskih centrov, ki so že začeti, a ne dokončani, da bodo resnično pravilno in lepo urejeni z zadostnimi zmogljivostmi, varni v lepem in slabem vremenu! Prijetno nam bo in še tujci bodo prihajali k nam. Pri tem naj pomagajo vsi, ki se po srcu čutijo zeleni, posebno strokovnjaki in oni, ki imajo odločilno besedo ali/in sredstva. Ob izdatni strokovni in materialni podpori ter prijateljski naklonjenosti bo razvoj od vsega začetka šel v pravo smer. Že od vsega začetka bo poudarek tudi na varovanju okolja. Ob današnji tehnologiji se marsikaj da pravilno urediti.

Zelene vabim, da se aktivno vključijo in z nemo pomagajo pri tem. Le tako bomo preživeli. Samo prepovedi niso učinkovite in nikoli niso bile. Učinkovito je edino le premišljeno in trajno delo.

Dr. Franc Novak
Ljubljana

društvene novice

Popravilo postojnskih koč

Planinsko društvo Postojna skrbno gospodari s skromnimi sredstvi, ki jih ima na voljo za razvoj planinskih dejavnosti. Sicer PD pestijo gospodarski in drugi problemi, ki pa jih skuša po najboljših močeh razreševati. Čeprav je aktivnost članstva ta čas nekoliko manjša, se bo ob prvih toplejših sončnih dneh občutno povečala. Pred nami je planinska sezona, ki bo predvsem ob sobotah in nedeljah privabila številne planince na Nanos in tudi druge planinske vrhove. Vsekakor je zelo priljubljen vsakoletni pohod 100 družin na Nanos, pa tudi drugi izleti v planine, ki se jih udeležujejo člani PD, predvsem nekateri že tradicionalni vzponi, kot so zimski vzpon na Stol, Porezen, Snežnik, Javornik nad Črnim Vrhom in drugi. Precej dejaven je mladinski odsek PD Postojna, ki vsako leto organizira številne planinske izlete za mlajše planince, pa mladinska taborjenja, ki se jih poleg mladincev udeležuje mladi planinski naraščaj pod vodstvom mladinskih vodnikov.